

- [Om LitteraturNu](#)
- [Redaktion & Skribenter](#)
- [Kontakt](#)

Søg Search

- [Anmeldelser »](#)
- [Artikler »](#)
- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

Unica, den inkarnerede dukke – Kirstine Refstrup JEG, UNICA

Af

[Marie-Louise Korsager](#)

– 20. april 2016 Arkiveret i: [Anmeldelser](#), [Roman](#), [Skønlitteratur](#)

JEG, UNICA er Kirstine Refstrups første roman. En unik, feberdøsigt udforskning af kunstnerens identitet som et syret formeksperiment, der overskrider grænsen mellem liv og værk.

Citat

Jeg får lyst til at fortælle Hans alt, jeg ved, om hvor ensom jeg er, om hvor lykkelig jeg er, om et visst juletræ, der drejer sig i mine tanker, søvlametta og sukkerstænger, men der er så meget råddent krigsaffald i Berlin, sten på sten, jeg er udhulet og tom som byen, skåret i stykker, lyske, knæskal, hofteskål, nu kan jeg være en anden, nu kan jeg være hvem som helst. [...] Og krigen, vil jeg sige til Hans, krigen er en skorpe om alles hjerter.

JEG, UNICA er, som titlen indikerer, en roman om identitet, men som en uregerlig måde, noget tager form på over tid. I fokus står Nora Berta Ruth Zürn, født i 1916 i Grunewald uden for Berlin, som bliver forfatter og tegner og tager kunstnernavnet Unica Zürn – et navn og en identitet, der, som gennem en navlestreng, er forbundet med den krop, det betegner. 'Jeg, Unica' fungerer som et led, der med jævne mellemrum og variation dukker op, gentages som en rytme, der netop realiserer en form – Unica, romanens jeg-fortæller.

Det sælsomme ved formen er dens gradvise forvandling til noget, der nok slet ikke er menneskeligt, for Unica skaber sig selv, som hun skaber et kunstværk i en dukkes billede. Sammen med Hans Bellmer, den surrealistiske billedkunstner og Unicas samlever, rekonstruerer hun hans hovedværk *dukken*, et fireogtyve år gammelt arbejde fra studiet i Ehrenfelsstrasse, Berlin, af trælameller, hørffibre, metal, ledkugler, gips og papmaché.

Året er 1957, og kunstnerparret er flyttet fra lejligheden i rue Mouffetard, Paris, til Ermenonville, Oise, Villa les Jumeaux. Her i huset dvæler Kirstine Refstrup længe ved det stille liv, de to lever sammen. Det gør hun på en minutios måde, der får situationer til at stivne til stemningsfulde stillebener eller tableauer, tit minimalistisk indrettede.

Unica er den narcissistiske betragter, som bruger miljøet og menneskene i det som spejl, men ofte rapporterer hun også bare nøgternt fra sin plads foran vinduet eller ved skrivebordet, meget stillesiddende, næsten ubevægelig med hænderne i skødet, hvad hendes øje lige hæfter sig ved, eksakte detaljer i kompositionen: 'Stuen bag mig spejles i ruden uden gardiner. Et bord dækket, to stole.' På samme måde skildres småscener fra en tilsyneladende harmonisk hverdag præget af vaner og arbejde med stor præcision i en lavmålt, poetisk prosastil:

–Jeg kan bedst lide at sidde her på terrassen. Snart bliver det koldt. Et rødt blad falder på bordet. Hans laver te til os. Jeg er fyldt af septembers lys.

Sætningerne er korte og kompakte, og den punkterede stil gør syntaksen opbrudt, rytmen staccato-agtig, tempoet roligt og sproget stramt på den der disciplinerede manér. Men efterhånden som det fælles arbejde med dukken skrider frem, tager uroen til, og stilen bliver mere løssluppen. Dukken ændrer hele tiden udseende, antager nye former; Hans demonterer, ødelægger, omarrangerer og samler dens kroppsdele påny i mere skæve, mere forvredne stillinger, indtil den slet ikke ligner et menneske længere, og fotograferer så dukken. Forbindelsen mellem den og Unica er ikke til at overse. Det ville egentlig have klædt fortællingen at dyrke sammenhængen lidt

Fakta

- Forfatter: Kirstine Refstrup
- Titel: JEG, UNICA
- Sider: 208
- Pris: 249,95,-
- Forlag: Gyldendal
- ISBN: 9788702190960

[Køb bogen hos SAXO.com](#)

Billeder

mindre, så den var knap så manifest. Historien om Geppetto, som ud af et talende stykke træ former sin Pinocchio, er vældig fin, men den kan også forstærke oplevelsen af, at budskabet omkring dukkefiguren indimellem skæres for meget ud i pap. For Unica virker dukken rigtigt nok livagtig, især i takt med, at hun selv gradvist forvandler sig fra menneske til værk – en inkarneret dukke, der poserer som muse og surrealistisk objekt foran Hans' kamera.

Der trækkes tråde fra noget dybt i Unicas mørke og mystiske natur og fantasi til det monstrøse og obskøne ved dukken. Et sted syr Unica faktisk i sig selv med nål og tråd som for brutalt at understrege båndet til dukken, der her, cirka halvvejs i romanen, pludselig optræder som tekstens du: '[...]dit bækkens venstre elfenbensvinge ornamenterer jeg med sort sytråd. Og hvad mig angår, hvad hvis jeg klædte mig på som dig, stak mine fingre ind mellem dine ribben af træ?'. Den dekonstruerede dukkekrop knytter an til et andet hovedtema, Anden Verdenskrig, med dens utallige lemlæstede ofre, som nu bærer benproteser, brystkorsetter og glasøjne, og med dens sønderbombede Berlin, som er blevet til et ruinlandskab, bjerge af murbrokker og grus. En by af grå aske.

Smerten kommer til syne i billedsproget gennem bibelske referencer til den korsfæstede Jesus på altertavlen, eller når Unica spiser blå druer og kalder dem tårer og så senere fortæller om 'de hvide underjordiske gange, som løber og slynger sig under os som forkalkede tårekanaler' i den korsformede bygning, UFAs lydstudie, hvor hun arbejdede under krigen. Den slags korrespondancer er romanens ellers ret itusprængte stof gennemvævet af. Og det særlige er måske netop måden, de nævnte temaer og motiver med udspiring i den historiske samtid, som Unica er indspundet i, vækker genklang i tekstens fragmentariske form og abrupte, hakkende syntaks. For hvordan skal hun fuldføre sine sætninger i denne krisesituation? Hvordan skabe noget? Det er de spørgsmål, Reffstrup stiller i sin særdeles læseværdige 'litterære fantasi', inspireret af historiske omstændigheder og den myteomspundne beretning om kunstnerparret, som der står skrevet på bogens kornede, brungulnede omslag.

- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

Synes godt om 4 personer synes godt om dette. Opret en profil for at se, hvad dine venner synes godt om.

Copyright 2015 · LitteraturNu · All Rights Reserved

Nyeste anmeldelser i kategorierne [Roman](#),

- [Mellem metaforer og mudder – Hannah Lutz VILDSVIN](#) · 23-05-2016
- [Tilbage til 1980'ernes natmaskine – Tomas Lagermand Lundme ALT ER MIT](#) · 18-05-2016
- [Industriel Iliade – Emil Bønnelycke SPARTANERNE + BERLIN + ROSA LUXEMBURG](#) · 17-05-2016
- [Alle siger det – Jonas Hassen Khemiri ALT DET JEG IKKE HUSKER](#) · 12-05-2016
- [En summen i samvittigheden – Maja Lunde BERNES HISTORIE](#) · 11-05-2016

Læs også

- [Selv den omhyggeligste udviskning efterlader striber – Yiyun Li ET RUM STØRRE END ENSOMHEDEN](#) · 14-03-2016
- [Sliddet fra tiden, som forsvandt – Marguerite Duras DET STILLE LIV](#) · 11-01-2016
- [Smertekor – Svetlana Aleksijevitj KRIGEN HAR IKKE ET KVINDELIGT ANSIGT](#) · 25-11-2015
- [For mig handler det altid om dig – Ingeborg Bachmann & Paul Celan HJERTETID](#) · 17-11-2015
- [Har du talt med dit barn i dag? – Unica Zürn MØRKT FORÅR](#) · 16-11-2015

Tags: [Anden verdenskrig](#), [debutroman](#), [det uhyggelige](#), [dukke](#), [forvandling](#), [freud](#), [identitet](#), [kærlighed](#), [Kirstine Reffstrup](#), [Lacan](#), [Mørkt Forår](#), [nazisme](#), [ødelæggelse](#), [psykoanalyse](#), [surrealisme](#), [tyskland](#), [Unica Zürn](#)

Om Marie-Louise Korsager

Ingen kommentarer

Vær den første til at kommentere på denne artikel!

Skriv et svar

Din e-mailadresse vil ikke blive offentliggjort. Krævede felter er markeret med *

Navn *

E-mail *

Websted

Ja, I må gerne sende mig nyhedsbrevet